

Logboekvoering

het hoe en waarom

Met het gebruik van het woord 'logboek' in de titel, heb ik waarschijnlijk al vrijwel ieders aandacht verloren. Toch verdient dit onderwerp de nodige aandacht. Logboeken worden namelijk steeds belangrijker in het werkveld van het plaagdiermanagementbedrijf. Met name ontwikkelingen, zoals de invoering van IPM en de certificering 'Beheersing van rattenpopulaties in en om gebouwen en voedselopslagplaatsen', zorgen ervoor dat gedegen logboekvoering van essentieel belang is. Toch is het in veel gevallen niet zo best gesteld met onze logboeken.

In de praktijk is het logboek vaak een ondergeschoven kindje. Velen van ons zijn echte praktijkmensen die graag met hun inspecties of bestrijdingen bezig zijn. Het opstellen van rapporten en het bijhouden van administratie vinden we maar lastig en waarom zou je het eigenlijk allemaal doen, als de opdrachtgever er toch niets mee doet? Juist die vraag zou vaker gesteld moeten worden: waarom moet ik een logboek bijhouden? Sommige opdrachtgevers hebben helemaal geen behoefte aan een logboek. Zij willen alleen gevrijwaard zijn van lastige beestjes. Anderen daarentegen eisen veel registraties en analyses. Soms komt dit vanuit henzelf, maar vaker vanuit certificeringen, zoals binnen de levensmiddelenindustrie. Naast de groep opdrachtgevers is er nog een partij die veel belang heeft bij een goed logboek, namelijk u als plaagdiermanagementbedrijf. Beide partijen hebben een logboek nodig om aan te kunnen tonen dat zij hun verantwoordelijkheden serieus nemen en om aan te tonen dat ze zich aan de geldende wet- en regelgeving en de gemaakte contractafspraken houden.

Hieronder vindt u een opsomming van zaken die in het logboek kunnen zitten en welk nut ze dienen. Door het aantonen van het nut, wordt de noodzaak om het goed bij te houden ook vanzelf duidelijk.

Risico-inventarisatie en -analyse

Voorafgaand aan elk contract dient een risico-inventarisatie en -analyse te worden opgesteld. De rapportage van deze risico-inventarisatie en -analyse dient in het logboek aanwezig te zijn. In deze rapportage dienen in ieder geval de volgende vragen beantwoord te worden:

- Welke plaagdieren kunnen een risico vormen op deze locatie. Met andere woorden: op welke plaagdieren moet het monitoringssysteem worden ingericht?

- Zijn er omgevingsfactoren waar rekening mee moet worden gehouden in relatie tot plaagdieren?
- Zijn er bouwtechnische verbeteringen door te voeren?
- Zijn er bedrijfs- of procesmatige verbeteringen door te voeren?
- Zijn er hygiënische maatregelen door te voeren?
- Zijn er maatregelen door te voeren in het persoonlijk gedrag van medewerkers of personeelsleden?
- Zijn er op dit moment plaagdieren in de panden of op het terrein aanwezig?

Het plaagdierbeheersplan

Op basis van de risico-inventarisatie en -analyse kan het plaagdierbeheersplan worden opgesteld. Een plaagdierbeheersplan bestaat uit een monitoringssysteem, eventueel aangevuld met bestrijdingsmiddelen in het geval er al een populatie plaagdieren op het terrein of in de panden aanwezig is. Op basis van de risicoanalyse wordt een gemotiveerde keuze gemaakt voor het aantal monitoringsmiddelen, het soort monitoringsmiddelen, de plaatsingslocaties en de bezoekfrequentie.

Overzicht inhoud contract

Regelmatig ontbreken beide bovenstaande documenten in een logboek. De reden hiervoor is vaak een commerciële. Waarom immers veel tijd en energie steken in het opstellen van een risicoanalyse en beheersplan, terwijl nog niet zeker is dat de klant gaat tekenen? In sommige gevallen komt deze informatie terug in de offerte, maar in de regel ontbreekt deze. Toch is deze informatie van groot belang. Klanten, servicemedewerkers

en controleurs (NVWA, ILT, auditoren certificeringen enzovoort) zien dan namelijk meteen op basis waarvan keuzes zijn gemaakt. Als samenvatting kan een overzicht van het contract worden opgenomen in het logboek, zodat in één oogopslag duidelijk is welke werkzaamheden binnen de opdracht vallen. Denk hierbij ook aan bezoekfrequenties en looptijden van contracten, of van contractonderdelen. Indien in het offertestadium afspraken zijn gemaakt dat bepaalde werkzaamheden niet in de opdracht zullen worden opgenomen, vermeld dat dan ook duidelijk op in dit overzicht. Op deze wijze kan er nooit verwarring ontstaan.

Plattegrond

Een plattegrond is onmisbaar in een logboek om monitorings- en bestrijdingsmiddelen gemakkelijk terug te kunnen vinden. Stel een plattegrond op waarop alle monitoringsmiddelen zijn weergegeven. Geef de monitoringsmiddelen op de plattegrond aan met een uniek nummer en voorzie de monitoringsmiddelen van hetzelfde unieke nummer. Ook tijdelijke monitorings- of bestrijdingsmiddelen moeten worden weergegeven op de plattegrond. Degenen die met een digitaal logboek werken kunnen vaak gemakkelijk punten toevoegen of verwijderen. Voor degenen die met een papieren logboek werken, adviseren wij om meerdere kopieën van de plattegrond in de map te stoppen, waarop tijdelijk geplaatste middelen kunnen worden weergegeven. Voorzie deze 'tijdelijke' plattegronden wel van een datum, zodat nadien duidelijk is voor welke periode deze actueel was.

Controlelijsten

Controlelijsten zijn overzichten in tabelvorm waarop bevindingen kunnen worden geregistreerd op datum. Omdat de informatie zeer overzichtelijk wordt weergegeven kan eenvoudig een analyse plaatsvinden van deze gegevens. Op basis van de analyse kan eventueel het plaagdierbeheersplan worden bijgesteld.

Bezoekrapporten

In de controlelijsten kan veel informatie over het monitoringssysteem worden vastgelegd, maar overige relevante informatie – zoals het signaleren van bouwtechnische gebreken of de hoeveelheid ingezette biociden – kan men daar niet in kwijt. Deze informatie kan vermeld worden in een bezoekrapport. Bespreek het bezoekrapport en de controlestaten ook met de opdrachtgever en laat deze aftekenen. Hiermee wordt de opdrachtgever medeverantwoordelijk voor de juiste uitvoering van het plaagdierbeheersplan op zijn eigen bedrijf.

Diverse andere documenten

Los van bovenstaande kunnen er diverse andere documenten in het logboek zitten. Dit kunnen bijvoorbeeld zijn:

- Rapportages van onafhankelijke kwaliteitsinspecties. Sommige certificeringen eisen dergelijke inspecties, maar een onafhankelijk rapport kan bijvoorbeeld ook impasses doorbreken tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.
- Determinatierapporten. Het spreekt voor zich, maar om preventieve en curatieve maatregelen te nemen, is het noodzakelijk om te weten met welk plaagdier je te maken hebt. Determineer sporen en gevangen plaagdieren en neem de determinatieresultaten op in het logboek. Hieruit volgen de juist gekozen preventieve of curatieve maatregelen.
- Trendanalyses. Analyseer alle registraties en pas het plaagdierbeheersplan eventueel aan op basis van deze analysesresultaten.
- Kopieën van vakbekwaamheidsdiploma's of bedrijfscertificaten. Hiermee wordt de vakbekwaamheid van de bestrijdingstechnicus aangetoond.

- Veiligheidsbladen van toegepaste biociden. Bij eventuele calamiteiten zijn de juiste gegevens in het logboek aanwezig.
- Meldingsformulieren.

De inhoud hangt uiteraard helemaal af van het doel en de wensen van de klant en van u als plaagdiermanagementbedrijf. Hieruit blijkt dat logboekvoering niet alleen van toepassing is bij contractklanten. Uiteraard zal de logboekvoering bij contractklanten vaak uitgebreider zijn, maar bij losse bestrijdingsacties is logboekvoering voor uw eigen verantwoordelijkheid ook noodzakelijk. Denk hierbij onder andere aan middelenverbruik, locatie van uitgezette bestrijdingsmiddelen en voortgangsrapportages van bestrijdingen. Het logboek is dus in vrijwel alle gevallen maatwerk.

In de praktijk

Een mooi theoretisch verhaal, maar nu de praktijk: hoe zijn bestrijdingstechnici te motiveren om het logboek goed bij te houden? Zoals al gezegd, de meeste bestrijdingstechnici zijn echte praktijkmensen en houden niet van administratie. Toch kunnen zij ook gemotiveerd worden dit goed te doen. Het probleem is vaak dat het logboek geen samenhangend geheel is. Het zijn geen levende documenten, maar in veel gevallen ogenschijnlijk nutteloze registraties. Niemand kan gemotiveerd worden om nutteloos werk te doen.

Het geheim zit hem erin dat bestrijdingstechnici de vrijheid en de verantwoordelijkheid moeten krijgen om de logboeken in zijn geheel bij te houden. Dit houdt in dat zij de registraties moeten invullen, maar ook de analyses ervan moeten maken. Uit deze analyses kunnen zij eventueel voorstellen doen om het plaagdierbeheersplan te wijzigen, wat weer inhoudt dat plattegronden, controlelijsten enzovoort, wijzigen. Hierdoor wordt het gehele logboek een levend document waarvoor de bestrijdingstechnicus zelf verantwoordelijk is en waarop hij dus ook heel duidelijk zelf invloed heeft. Het resultaat: betrokken medewerkers, goede logboekvoering zonder tussenkomst van kantoorpersoneel en een betere klantrelatie. ●